



ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ



«Εγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1, 10)

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΚΓ'
Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1252

Μεγάλη Παρασκευή βράδυ
21 Ἀπριλίου 2006

Συντάκτης † ἐπίσκοπος
Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης

Θὰ λάμψη καὶ πάλι ὁ ἥλιος

«Αἰ γενεαὶ νῦν πᾶσαι ὕμνον τῇ ταφῇ σου προσφέρουσι, Χριστέ μου» (ἐγκ. γ' στ. Μ. Σαβ.)

ΠΡΙΝ ΓΙΝῆ ἡ ἐκφορὰ τοῦ ἐπιταφίου, θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ προσέξετε λίγες λέξεις.

Ὅπως ἔχω συνήθεια κάθε χρόνο, ἐρμηνεύω πρακτικῶς, ὄχι θεολογικῶς καὶ θεωρητικῶς, ἓνα ἀπὸ τὰ ἑκατὸ ἐγκώμια, ποὺ εἶνε ἀριστουργήματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως. Φέτος γιὰ μία ἀκόμη φορὰ ἐπανέρχομαι καὶ λέγω λίγα λόγια ἐπάνω στὸ πρῶτο ἐγκώμιο τῆς τρίτης στάσεως: «Αἰ γενεαὶ νῦν πᾶσαι ὕμνον τῇ ταφῇ σου, προσφέρουσι, Χριστέ μου» (ἐγκ. γ' στ. Μ. Σαβ.).

Ὁ Ὅμηρος, ὁ ἀρχαῖος ποιητής μας, σὲ κάποια στροφή τῶν ποιημάτων του κάνει μία ἐμπνευσμένη παρομοίωσι. Λέει, ὅτι ἡ ἀνθρωπότης στὸ σύνολό της **μοιάζει μὲ ἓνα δέντρο**, δέντρο πελώριο. Ὅπως τὸ δέντρο ἔχει ρίζα, κορμό, κλαδιὰ καὶ φύλλα ἀναρίθμητα, κατὰ παρόμοιο τρόπο καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἔχει τὴ ρίζα της, τὸν κορμό της, τὰ κλαδιὰ της, ἀλλὰ ἔχει καὶ τὰ φύλλα της. Καὶ ἡ μὲν ρίζα καὶ ὁ κορμός ζοῦν καὶ χωρὶς τὰ ἄλλα· τὰ κλαδιὰ καὶ τὰ φύλλα ὅμως δὲν ζοῦν χωρὶς τὴ ρίζα καὶ τὸν κορμό.

Υπάρχουν παραδείγματα **αἰωνοβίων δέντρων**. Στὴν Ἀθήνα ἔλεγαν γιὰ τὴν ἐλιά τοῦ Πλάτωνος. Στὴν Ἄπω Ἀνατολή μιλοῦσαν γιὰ πελώριες δρυς ποὺ ζοῦν πάνω δύο καὶ τρεῖς χιλιάδες χρόνια. Στὴν Παλαιστίνη δὲ ὑπάρχει ἀκόμα ἡ ἐλιά, κάτω ἀπὸ τὰ κλαδιὰ τῆς ὁποίας προσευχήθηκε ὁ Κύριος.

Τὸ δέντρο λοιπὸν σὲ ὠρισμένες περιπτώσεις ἔχει ζωὴ πολλῶν ἐτῶν. Τὰ φύλλα ὅμως; **Τὰ φύλλα εἶνε προσωρινά**. Τὰ φύλλα φυτρώνουν πάνω στὰ κλαδιὰ καί, στὰ περισσότερα δέντρα, μετὰ ἀπὸ λίγο, τὸ φθινόπωρο, κιτρινίζουν, μαραίνονται, καὶ μὲ τὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου πέφτουν στὸ ἔδαφος, λειώνουν, γίνονται λίπασμα τῆς γῆς. Ἄλλ' ὡ τοῦ θαύματος

τῆς φύσεως ἢ μᾶλλον τοῦ Θεοῦ Δημιουργοῦ, ὧ τῶν θαυμάτων τῆς θείας δημιουργίας! τὴν ἀνοίξει, ἐπάνω στὰ γυμνὰ κλαδιὰ, φυτρώνουν ἑκατοντάδες - χιλιάδες νέα φύλλα. Ἔ, ἔτσι μοιάζουν καὶ τὰ πλήθη τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ ἀνθρωπότης μένει. Πόσων ἐτῶν εἶνε ὁ κόσμος; Ἄς ἀφήσουμε τοὺς ἐπιστήμονες νὰ τὸ ἐρευνοῦν αὐτό. Ἐμεῖς κατὰ τὰς Γραφὰς παραδεχόμεθα, ὅτι ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου δὲν εἶνε περισσότερο ἀπὸ δέκα χιλιάδες χρόνια. Σὲ τόσο μετῶ ὡς τώρα τὸ διάστημα ἡ Ἐκκλησία «ἀπὸ κτίσεως κόσμου» (βλ. ἐτήσια Δίπτυχα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Πασχάλιον, ἔκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας). Ἄλλ' ἐνῶ ἡ ἀνθρωπότης **ὡς σύνολο**, ὡς σῶμα καὶ κορμός, ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει, **τὰ φύλλα** —καὶ τὰ φύλλα εἶνε οἱ ἀνθρώποι— ἔρχονται καὶ **παρέρχονται** ἀπὸ τὸν κόσμο αὐτόν. Καὶ κάθε γενεὰ ὑπολογίζεται κατὰ μέσον ὄρον σὲ εἰκοσιπέντε χρόνια. Συνεπῶς, ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ σταυρώθηκε καὶ ἀναστήθηκε ὁ Κύριος —ὑπολογίστε—, ἔχουν περάσει ὀγδόντα περίπου γενεές.

«Αἰ γενεαὶ νῦν πᾶσαι ὕμνον τῇ ταφῇ σου προσφέρουσι, Χριστέ μου». Κάθε γενεὰ ἔχει τὸν πόνο της, τὰ δάκρυά της, τοὺς ἥρωάς της, τὰ μεγάλα ἢ τὰ μικρὰ ὀράματά της, τὰ ἐπιφανῆ ἐκεῖνα πρόσωπα, ποὺ τὴν συνταράσσουν. Πόσο ὅμως αὐτὰ διατηροῦνται στὴ μνήμη; Μία μόνο γενεὰ ἢ δύο τὸ πολὺ γενεές. Μετὰ; Μετὰ **σθῆνουν τὰ πρόσωπα** αὐτὰ ὅπως τὰ πυροτεχνήματα. Ἀμφιβάλλετε, ὅτι αὐτὴ εἶνε ἡ ἀλήθεια; Σᾶς ἐρωτῶ· πρὶν ἑκατὸ χρόνια ποιές ἦταν οἱ προσωπικότητες ποὺ συνεκλόνηζαν ἐδῶ τὰ Βαλκάνια; Ἄν πήγαινες εἴτε στὴ Σόφια τῆς Βουλγαρίας εἴτε στὸ Βελιγράδι τῆς Σερβίας εἴτε στὸ Βουκουρέστι τῆς Ρουμανίας εἴτε στὴ δική μας Ἀθήνα εἴτε στὴν Κωνσταντινούπολι, ἐκεῖνοι ἦταν τότε τὰ ὀνόματα τὰ πασίγνωστα, ποὺ τ' ἀνέφεραν

παντοῦ καθημερινῶς. Ποῦ εἶνε λοιπὸν αὐτοὶ τώρα; Πᾶνε, λησμονήθηκαν. Ὑπάρχει κανεὶς ποῦ τοὺς θυμάται; Πρέπει ν' ἀνοίξουμε τὴν ἱστορία γιὰ νὰ βροῦμε τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα τὰ διάσημα, ποῦ προσέφεραν τότε μικρὲς ἢ μεγάλες ὑπηρεσίες στὴν ἀνθρωπότητα. Τώρα ὁ χρόνος, ὁ πανδαμάτωρ χρόνος ὅπως ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι, τὰ ἔσθησε. «*Πάντα ρεῖ καὶ οὐδὲν μένει*» (Ἡράκλειος).

Οἱ ἄνθρωποι, σὰν τὰ φύλλα ποῦ πέφτουν, περνοῦν, φεύγουν, καὶ ἔρχονται ἄλλοι. Ἡ μία γενεὰ διαδέχεται τὴν ἄλλη. Ἐκεῖνο, ποῦ εἰς πείσμα τῆς φθορᾶς παραμένει, εἶνε ἡ ρίζα. Ἡ δὲ ρίζα τῆς ἀνθρωπότητος εἶνε ὁ **Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός**. «*Αἰ γενεαὶ νῦν πᾶσαι*» ὑμνοῦν τὴν ταφὴ τοῦ Χριστοῦ. Καὶ θὰ τὸν ὑμνοῦν πάντοτε. Ἐφ' ὅσον θ' ἀναβλύζουν οἱ πηγές, θὰ τρέχουν οἱ ποταμοί, θ' ἀνθίζουν οἱ κάμποι, θὰ μαρμαίρουν οἱ ἀστέρες, θὰ λάμπη ἥλιος, καὶ σήμερα καὶ αὔριο καὶ μεθαῦριο καὶ πάντοτε τὸ ὄνομά Του θὰ δοξάζεται. Σὰν φύλλα φθινοπωρινὰ θὰ παρέρχονται ὅλοι· κι αὐτοί, ποῦ τώρα δημιουργοῦν θόρυβο γύρω ἀπὸ τὸ ὄνομά τους, θὰ σθῆσουν καὶ θὰ μποῦν στὸ μουσεῖο τῆς ἱστορίας. «**Ενας μόνο δὲ θὰ μῆν στοῦ μουσεῖο τῆς ἱστορίας, ὁ Χριστός**. Διότι δὲν πέθανε, ἀλλὰ ζῆ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, εἰς πείσμα ὅλων τῶν δαιμόνων, πάσης ἀποχρώσεως καὶ κατευθύνσεως.

Σήμερα, ναι τὸ γνωρίζω, ὅτι ἀπὸ πλευρᾶς πίστεως ζοῦμε σὲ ἄσχημη ἐποχὴ. Ζοῦμε στὸν αἰῶνα τοῦ διαβόλου, ὅπως εἶπε ἓνας Ἄγγλος ἱστορικός. Γίνεται τεραστία προσπάθεια νὰ σθησθῆ μέσα ἀπὸ τὶς καρδιές τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου. Ὁ δικός μας Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης παρομοιάζει τὸ κλίμα τῆς ἐποχῆς αὐτῆς μὲ **ἐκλειψὶ ἡλίου**. Ὅταν γίνεται ἐκλειψίς, τὸ φῶς μειώνεται. Μερικοὶ νομίζουν, ὅτι ὁ ἥλιος ἔσθησε τελείως· ἀλλὰ δὲν περνοῦν πολλὰ λεπτὰ καὶ ὁ **ἥλιος λαμπρὸς προβάλλει καὶ πάλι**, λέει ὁ Παπαδιαμάντης, καὶ φωτίζει τὰ πάντα.

Ἐκλειψὶ ἔχουμε, σκότος βαθύ ἀπὸ «*ῥας ἕκτης ἕως ῥας ἐνάτης*» (Μάρκ. 15,33). Ἄλλὰ **θαρσεῖτε, ἀδελφοί!** Καὶ στὴν πλέον διεφθαρμένη καὶ ἄπιστη γενεά, κ' ἐκεῖ ὅπου ἐπικρατεῖ ἀθεΐα καὶ ὕλισμός, μέσα στὰ ὑπόγεια καὶ τὶς ὀπές τῆς γῆς ὑπάρχουν ψυχές, καὶ μάλιστα χιλιάδες, ποῦ ὑμνοῦν καὶ λατρεύουν τὸν ἐσταυρωμένο Λυτρωτὴ μας. Καὶ νὰ εἴστε βέβαιοι ὅτι, ἐὰν τὸ καλέσῃ ἀνάγκη, **νέοι ὁμολογηταὶ καὶ μάρτυρες θὰ παρουσιαστοῦν**. Αὐτὸ ποῦ ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας δὲν ἐγράφη ἀπλῶς ἀπὸ μία ποιητικὴ ἔξαρσι, ἀλλὰ εἶνε γε-

γονός· «*Αἰ γενεαὶ νῦν πᾶσαι ὕμνον τῇ ταφῇ σου προσφέρουσι, Χριστέ μου*».

Ἰδιαίτερος δὲ **οἱ γενεές τῶν Ἑλλήνων** ὑπῆρξαν πάντοτε λάτρεις καὶ ὑμνωδοὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ Ἐσταυρωμένου. Καὶ ἂν μὲ ρωτήσετε, πότε, σὲ ποιά περίοδο τὸν ὕμνησαν περισσότερο, θὰ σᾶς πῶ, ὅτι ἡ γενεὰ ποῦ ὄντως ὕμνησε τὸν Ἐσταυρωμένο, μιὰ γενεὰ μὲ ὄραμα καὶ εὐγνωμοσύνη μεγάλη γιὰ τὸ Χριστὸ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη, εἶνε **ἡ γενεὰ τοῦ '21**. Μικροὶ καὶ μεγάλοι, ὅλοι τότε, ἦταν πιστοί. Τώρα διερχόμεθα μία κρίσι παγκοσμίως. Ἀλλά, ὅπως εἶπα, θὰ παρέλθῃ ἡ κρίσις αὐτὴ καὶ ὁ Ἐσταυρωμένος θὰ ἐξακολουθῆ νὰ εἶνε ὁ ἄξων πέριξ τοῦ ὁποίου θὰ στρέφεται ἡ ζωὴ ὅλου τοῦ κόσμου.

* * *

Αὐτὰ τὰ λίγα, ἀγαπητοί μου, ἤθελα νὰ πῶ ἐπάνω στὸ ἐγκώμιο «*Αἰ γενεαὶ νῦν πᾶσαι ὕμνον τῇ ταφῇ σου προσφέρουσι, Χριστέ μου*».

Καὶ τώρα θὰ σᾶς παρακαλέσω, κατὰ τὴν **περιφορὰ τοῦ ἐπιταφίου** ν' ἀκολουθήσουμε ὅπως ἀρμόζει. Σήμερα εἶνε ἡμέρα ποῦ ἐνθυμούμεθα τοὺς νεκρούς μας. Δάκρυα ἔρχονται στὰ μάτια μας, ὅταν σκεθοῦμε τοὺς νεκρούς μας, τὴ μητέρα τὸν πατέρα τὰ ἄλλα προσφιλῆ μας πρόσωπα. Παλαιότερα τὴ μέρα αὐτὴ πήγαιναν στοὺς τάφους καὶ προσέφεραν ἄνθη. Γιατί τὸ λέω αὐτό; Ἀπόψε, ἀγαπητοί μου, ἂν τὸ πιστεύουμε, κηδεύεται – ποιός; Ἡ μάνα μας; Ὅχι. Ὁ πατέρας μας; Ὅχι. Ποιός κηδεύεται; Ἐκεῖνος, ποῦ εἶνε μυριάκις ἀνώτερος ἀπὸ τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα μας. Πῶς θὰ τὸν κηδεύσουμε; μὲ ἀστεῖα καὶ γέλια; Σᾶς ἐρωτῶ· Στὴν κηδεῖα προσφιλῶν προσώπων γελάει κανεὶς; Ὅχι. Ὅλοι παρακολουθοῦν σκεπτικοί. Καὶ σήμερα λοιπὸν, τώρα ποῦ θὰ γίνῃ ἡ ἐκφορὰ τοῦ ἐπιταφίου, παρακαλῶ **κανεὶς νὰ μὴ μιλᾷ καὶ νὰ μὴ γελᾷ**. Σιωπὴ νὰ ἐπικρατῆ, ὥστε ἂν κάποιος ἄλλος μᾶς δῆ νὰ πῆ· Πράγματι αὐτοὶ ἔχουν κηδεῖα, πράγματι αὐτοὶ πενθοῦν. Παρακαλῶ ὅλους, τὰ στόματα κλειστά, ὅπως ἂν συνωδεύαμε τὴν κηδεῖα τοῦ πατέρα μας τῆς μητέρας μας ἢ ἄλλων προσφιλῶν μας προσώπων.

Ὅλοι ὅσοι ἐρχόμαστε στὴν ἐκκλησία ζητοῦμε νὰ νιώσουμε **κατάνυξι**. Μὴ χαλάσουμε αὐτὴ τὴν ἀτμόσφαιρα. Ἀπὸ ὅλους μας ἐξαρτᾶται. Ἄς λατρεύουμε λοιπὸν τὸν Κύριο ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ πάντοτε, ἀλλ' ἰδιαίτερος τώρα, γιὰ νὰ δοξάζεται ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος· ὄν, παῖδες Ἑλλήνων, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

† ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος